

43

Besluit van 15 januari 1993, houdende regels inzake de gegevens die de organisatoren van georganiseerde reizen ten behoeve van de reizigers moeten vermelden (Gegevensbesluit georganiseerde reizen)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 2 november 1992, nr. 92083726 WJA/W, gedaan mede namens Onze Minister van Justitie;

Gelet op richtlijn 90/314/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 13 juni 1990, betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreis pakketten, (PbEG L 158), en op de artikelen 2, eerste lid, en 3, tweede lid, van Titel 7A van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

De Raad van State gehoord (advies van 24 december 1992, nr. W.10.92.0527);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 14 januari 1993, nr. 92099412 WJA/W, uitgebracht mede namens Onze voornoemde Minister;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In de algemeen verkrijgbare prospectus of andere publikatie, bedoeld in artikel 2 van Titel 7A van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, vermeldt de reisorganisator de volgende gegevens:

- a. zijn naam, adres en telefoonnummer;
- b. het bedrag of het percentage van de reissom dat als voorschot moet worden betaald, en de termijn waarbinnen het saldo moet worden voldaan;
- c. de relevante algemene informatie over de vereiste reisdocumenten en over de formaliteiten op gezondheidsgebied die voor reis en verblijf noodzakelijk zijn;
- d. informatie over de mogelijkheid van een annuleringsverzekering;
- e. de termijn waarbinnen de reiziger de reisorganisatie ervan in kennis moet stellen dat de reis niet aan zijn verwachtingen voldoet.

Artikel 2

Voor zover van toepassing vermeldt de reisorganisator in de algemeen verkrijgbare prospectus of andere publikatie tevens:

- a. ten aanzien van het vervoer:
  - 1°. een aanduiding van de te gebruiken vervoermiddelen, de kenmerken en eventueel de categorie daarvan;
  - 2°. een aanduiding van de plaatsen van vertrek en aankomst en een zo nauwkeurig mogelijke tijdsaanduiding daarvan;
- b. ten aanzien van het verblijf:
  - 1°. een aanduiding van de plaats of plaatsen van verblijf;
  - 2°. een aanduiding van de accommodatie, de kenmerken en eventueel de categorie daarvan alsmede, voor zover het accommodatie betreft in een Lid-Staat van de Europese Gemeenschappen die wettelijke voorschriften kent inzake de toeristische indeling van accommodatie, een aanduiding van die indeling;
  - 3°. de verblijfsperiode;
  - 4°. een vermelding van het aantal en de soort van de inbegrepen maaltijden;
- c. de andere toeristische diensten die een significant deel van de reis uitmaken;
- d. dat er een minimaal aantal personen voor de reis vereist is en dat het aantal daarvan in de overeenkomst zal worden opgenomen, evenals de uiterste datum waarop de reiziger in kennis wordt gesteld van de annulering van de reis wegens ontbreken van dat aantal.

Artikel 3

Voor de aanvang van de reis verstrekt de reisorganisator de reiziger de volgende gegevens:

- a. de naam, het adres en het telefoonnummer van de plaatselijke vertegenwoordiger van de reisorganisator of, bij ontbreken daarvan, van de plaatselijke instantie of instanties die de reiziger kunnen helpen of, bij ontbreken ook daarvan, een telefoonnummer voor noodgevallen of andere informatie waardoor hij in contact kan treden met de reisorganisator;
- b. informatie over de mogelijkheid van een reisverzekering.

Artikel 4

Voor zover van toepassing verstrekt de reisorganisator voor de aanvang van de reis tevens de volgende gegevens:

- a. informatie over de dienstregelingen van het vervoer, de tussenstops en de aansluitende verbindingen;
- b. informatie over de door de reiziger in het vervoermiddel in te nemen plaats;
- c. een beschrijving van de route naar de plaats of plaatsen van verblijf;
- d. informatie over de mogelijkheid van rechtstreeks contact met een minderjarige reiziger in het buitenland indien deze niet wordt begeleid door een meerderjarige reiziger, of met de persoon die ter plaatse voor het verblijf van die minderjarige verantwoordelijk is.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 6

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Economische Zaken. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 9 februari 1993, nr. 27

Dit besluit wordt aangehaald als: Gegevensbesluit georganiseerde reizen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 15 januari 1993

Beatrix

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Uitgegeven de *zesentwintigste* januari 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Regels inzake de gegevens die de organisatoren van georganiseerde reizen ten behoeve van de reizigers moeten vermelden (Gegevensbesluit georganiseerde reizen)

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

In Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, handelend over bijzondere overeenkomsten, wordt een Titel 7A opgenomen waarin regels worden gesteld over een nieuwe bijzondere overeenkomst, de reisovereenkomst. Deze regeling is nodig ter uitvoering van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad van de EG van 13 juni 1990, betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten (PbEG L 158/59). De wet tot aanpassing van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek aan de richtlijn betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten, waarbij deze nieuwe titel wordt ingevoegd, is in werking getreden met ingang van 31 december 1992 (Stb. 1992, 689).

In de richtlijn is een gedetailleerde regeling opgenomen over de gegevens die in de reisgidsen van reisorganisatoren moeten worden opgenomen en over de gegevens die de reisorganisatoren aan de reiziger vóór het sluiten van de reisovereenkomst c.q. vóór de aanvang van de reis moeten verstrekken. Deze gegevens moeten in de Nederlandse regelgeving worden overgenomen. Een dergelijke uitgebreide, gedetailleerde regeling leent zich minder goed voor vastlegging in het Burgerlijk Wetboek zelf, zoals ook in de memorie van toelichting bij het voorstel voor de bovengenoemde wet is vermeld (Kamerstukken II 1991/92, 22 506, nr. 3, blz. 2). Daarom is in de artikelen 2, eerste lid, en 3, tweede lid, van Titel 7A bepaald dat de vaststelling van de bedoelde gegevens geschiedt bij algemene maatregel van bestuur.

2. De systematiek van het besluit in relatie tot titel 7A

De wet en het onderhavige besluit kennen de volgende systematiek.

– Als de reisorganisator een algemeen verkrijgbare prospectus of andere publikatie uitgeeft, moet hij op grond van artikel 2, eerste lid, van Titel 7A daarin een aantal gegevens vermelden. Welke gegevens dit zijn, wordt bepaald in de artikelen 1 en 2 van het besluit. De reisorganisator moet er in beginsel voor zorgen dat de reiziger vóór het sluiten van de reisovereenkomst een exemplaar van de prospectus ter hand is gesteld, zodat de reiziger de bedoelde gegevens kan kennen.

– Als de reisorganisator geen prospectus uitgeeft, of als deze bijvoorbeeld niet meer in voorraad is, moet de reisorganisator, zo bepaalt artikel 2, tweede lid, van Titel 7A, de bedoelde gegevens op andere wijze aan de reiziger medelen. Dit moet schriftelijk of op andere begrijpelijke en toegankelijke wijze geschieden. Deze verplichting geldt ingevolge het derde lid van genoemd artikel niet voor de zogenaamde last-minute boekingen, d.w.z. reisovereenkomsten die minder dan 72 uur voor de aanvang van de reis worden gesloten. In dat geval kan worden volstaan met mededeling van de bedoelde gegevens na het sluiten van de overeenkomst.

– Zodra een reisovereenkomst tot stand gekomen is, moet de reisorganisator ervoor zorgen dat de reiziger een afschrift van de voorwaarden krijgt, in ieder geval van die voorwaarden die nog niet in de eerder overgelegde bescheiden (prospectus, andere publikatie e.d.) besloten lagen. Dit is neergelegd in artikel 3, eerste lid, van Titel 7A. In geval van

last-minute boekingen betekent dit dat in dit stadium de reiziger wel over alle relevante informatie moet beschikken.

– In enig stadium maar in ieder geval vóór de aanvang van de reis moet de reisorganisator de reiziger nog nadere gegevens verstrekken, namelijk die gegevens die verder en détail ingaan op de desbetreffende reisbestemming. Deze verplichting is neergelegd in artikel 3, tweede lid, van Titel 7A en is uitgewerkt in de artikelen 3 en 4 van het besluit.

3. Deregulering

Het besluit is gebaseerd op de artikelen 2, eerste lid, en 3, tweede lid, van Titel 7A van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek en dient, evenals die titel zelf, ter implementatie van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad van de EG van 13 juni 1990, betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten. De gegevens waarvan de vermelding in het besluit wordt voorgeschreven, vloeien rechtstreeks uit die richtlijn voort; het besluit ontmoet, getoetst aan de aanwijzingen inzake terughoudendheid met regelgeving, geen bezwaren.

Wel is in dat verband van belang dat het besluit, mede met het oog op de handhaafbaarheid ervan, duidelijk aangeeft welke gegevens op welk moment aan de wederpartij van de reisorganisator bekend moeten kunnen zijn. In de richtlijn zijn de gegevens die in de diverse stadia moeten worden vermeld, niet zeer systematisch weergegeven. Zo lopen de gegevens over vervoer en verblijf nogal eens door elkaar heen, hoewel niet iedere pakketreis beide elementen hoeft te omvatten. In het besluit is voor de inzichtelijkheid onderscheid gemaakt tussen gegevens die altijd moeten worden vermeld (artikel 1 voor zover het betreft de prospectus, artikel 3 voor zover het betreft de voor de aanvang van de reis te verstrekken gegevens) en gegevens die alleen vermeld hoeven te worden als de desbetreffende reis daartoe aanleiding geeft (artikel 2 voor zover het betreft de prospectus, artikel 4 voor zover het betreft de voor de aanvang van de reis te verstrekken gegevens). Ook is in artikel 2 een uitsplitsing gemaakt naar vervoer, verblijf, andere toeristische diensten en groepsreizen met een minimum aantal deelnemers. Er is nog een enkel verschil tussen enerzijds de richtlijn en anderzijds Titel 7A en het besluit. Ten aanzien van een aantal gegevens verplicht de richtlijn pas tot vermelding daarvan in de overeenkomst (zie artikel 4, tweede lid, onderdeel a, van de richtlijn en de daarbij behorende bijlage), terwijl Titel 7A en het besluit regelen dat die gegevens moeten worden vermeld in de prospectus of, indien er geen prospectus of dergelijke publikatie is, vóór het sluiten van de overeenkomst moeten worden meegedeeld aan de reiziger. Op die manier kan beter worden verzekerd dat de reiziger kan nagaan of de overeenkomst aan de gestelde eisen voldoet; de richtlijn biedt hiervoor in artikel 8 ook de mogelijkheid. Dit komt de naleving zowel van Titel 7A als van het besluit natuurlijk ten goede.

In het hierna opgenomen overzicht wordt aangegeven hoe de bepalingen van de richtlijn in het besluit zijn overgenomen.

Richtlijn

Besluit

Artikel 3, tweede lid:

Onderdeel a:	Art. 2, onderdeel a.
Onderdeel b:	Art. 2, onderdeel b, 1° en 2°.
Onderdeel c:	Art. 2, onderdeel b, 4°.
Onderdeel d:	Art. 2, onderdeel a, 2°.
Onderdeel e:	Art. 1, onderdeel c.
Onderdeel f:	Art. 1, onderdeel b.
Onderdeel g:	Art. 2, onderdeel d.

Artikel 4, eerste lid, onder b:

- i) Art. 4, onderdelen a en b.
- ii) Art. 3, onderdeel a.
- iii) Art. 4, onderdeel d.
- iv) Art. 1, ond. d, en art. 3, ond. b.

Bijlage bij art. 4, tweede lid:

- a) Art. 2, onderdeel b, 1° en 3°.
- b) Art. 2, onderdeel a, 1° en 2°.
- c) Art. 2, onderdeel b, 2° en 4°.
- d) Art. 2, onderdeel d.
- e) Art. 4, onderdeel c.
- f) Art. 2, onderdeel c.
- g) Art. 1, onderdeel a.
- h) (Titel 7A, art. 2.)
- i) Art. 1, onderdeel b.
- j) (Titel 7A, art. 3, eerste lid.)
- k) Art. 1, onderdeel e.

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1

Dit artikel handelt over de algemene gegevens die reisorganisatoren, onafhankelijk van de samenstelling van het reispakket, moeten vermelden in de algemeen verkrijgbare prospectus of andere publikatie, bedoeld in artikel 2 van Titel 7A van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Het gaat daarbij om zaken als de vermelding van naam, adres en telefoonnummer van de reisorganisator (onderdeel a), het deel van de reissom dat als voorschot moet worden betaald (onderdeel b), algemene informatie over de vereiste reisdocumenten en over gezondheidsformaliteiten (onderdeel c) en informatie over de mogelijkheid van een annuleringsverzekering (onderdeel d). Ook moet worden aangegeven binnen welke termijn een reiziger eventuele klachten over de reis bij de reisorganisator moet indienen (onderdeel e). De onderdelen a, b en d behoeven geen toelichting; bij de onderdelen c en e past een enkele kanttekening.

Onderdeel c spreekt over de «relevante algemene informatie over de vereiste reisdocumenten en over de formaliteiten op gezondheidsgebied die voor reis en verblijf noodzakelijk zijn». Voor de toepassing van deze bepaling is van belang dat het hierbij natuurlijk niet gaat om op de persoon toegesneden informatie maar om algemene informatie, voor zover relevant. Wat betreft de reisdocumenten moet in de prospectus derhalve worden aangegeven dat men over een paspoort of ander toegelaten reisdocument moet beschikken, en in daarvoor in aanmerking komende gevallen over een visum. Wat dit laatste betreft kan de situatie in de loop van een jaar uiteraard veranderen, waardoor het niet altijd mogelijk zal zijn om in de prospectus up to date te zijn. In zo'n geval zal de reisorganisator in de prospectus een voorbehoud moeten maken en de aspirant-reiziger moeten adviseren om contact op te nemen met het reisbureau, de reisorganisator of een andere instantie. Ook bij de formaliteiten op gezondheidsgebied gaat het om algemene informatie, voor zover relevant. Hierbij gaat het uitdrukkelijk niet om individuele, op de persoon toegesneden informatie maar om algemene informatie. En ook hier geldt hetzelfde als bij visum-plichten, namelijk dat voor sommige bestemmingen de voorschriften regelmatig aan wijziging onderhevig zijn zodat een voorbehoud op zijn plaats kan zijn en een verwijzing naar bevoegde instanties voor de laatste stand van zaken.

Onderdeel e handelt over de termijn waarbinnen de reiziger de reisor-

ganisator ervan in kennis moet stellen dat de reis niet aan zijn verwachtingen voldoet. Dit betekent niet dat de reisorganisator zomaar een willekeurige termijn kan noemen; uiteraard maakt ook dit aspect deel uit van de reisovereenkomst en zal de termijnbepaling tot stand komen ofwel in overleg met de reiziger, ofwel – en dat zal meestal het geval zijn – in het overleg over de algemene reisvoorwaarden. Zoals in de nota naar aanleiding van het eindverslag bij het wetsvoorstel (Kamerstukken II 1991/1992, 22 506, nr. 8) is vermeld, zal de termijn in ieder geval redelijk moeten zijn. Is de termijn onredelijk, dan kan het desbetreffende beding worden vernietigd op grond van artikel 6:233, onderdeel a, van het Burgerlijk Wetboek.

Zoals in paragraaf 2 van deze nota al is aangegeven moet een reisorganisator, indien hij geen prospectus of andere publikatie uitgeeft of deze bijvoorbeeld niet meer in voorraad is, ervoor zorgen dat de bedoelde gegevens op andere wijze aan de aspirant-reiziger kenbaar zijn.

Voor de goede orde zij hier vermeld dat de begripsbepalingen van artikel 1 van Titel 7A van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek ook betekenis hebben voor het onderhavige besluit; genoemd artikel 1 bepaalt immers dat de begripsbepalingen ook gelden voor de op die titel berustende bepalingen, d.w.z. deze algemene maatregel van bestuur. Artikel 1 omschrijft «reisorganisator» als degene die, in de uitoefening van zijn bedrijf, op eigen naam aan het publiek of aan een groep personen te voren georganiseerde reizen aanbiedt. Het begrip «reisovereenkomst» is gedefinieerd als de overeenkomst waarbij een reisorganisator zich jegens zijn wederpartij verbindt tot het verschaffen van een door hem aangeboden van te voren georganiseerde reis die een overnachting of een periode van meer dan 24 uren omvat alsmede ten minste twee van de volgende diensten: 1°. vervoer, 2°. verblijf, 3°. een andere niet met vervoer of verblijf verband houdende, toeristische dienst die een significant deel van de reis uitmaakt. Met het begrip «reiziger» wordt ten slotte aangeduid: 1°. de wederpartij van de reisorganisator, 2°. degene te wiens behoeve de reis is bedongen en die dat beding heeft aanvaard, of 3°. degene aan wie overeenkomstig artikel 7 van Titel 7 zijn rechtsverhouding tot de reisorganisator is overgedragen. De begripsbepalingen zijn in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel nader uiteengezet.

Artikel 2

In dit artikel is schematisch weergegeven welke gegevens, naast die van artikel 1, in de prospectus of andere publikatie moeten worden vermeld, afhankelijk van de samenstelling van het pakket. Onderdeel a betreft de gegevens inzake vervoer, onderdeel b de gegevens inzake verblijf, onderdeel c de gegevens over de andere toeristische diensten en onderdeel d de gegevens over groepsreizen met een minimum aantal deelnemers.

Onderdeel a

Indien het reispakket vervoer omvat, moet vanzelfsprekend het vervoermiddel worden vermeld (trein, bus, vliegtuig) maar ook de kenmerken en eventueel de categorie daarvan. Bij de kenmerken kan, in geval van een vliegreis, worden gedacht aan een lijn- of chartervlucht. Bij een aantal vervoermiddelen kan de categorie worden aangegeven, zoals de eerste of tweede klasse in een trein of de toeristen- of businessklasse in een vliegtuig.

Onontbeerlijk is natuurlijk dat de plaatsen van vertrek en aankomst worden aangegeven en dat zo nauwkeurig mogelijk de vertrek- en

aankomsttijden worden weergegeven. Vaak zal dat laatste pas in een laat stadium met zekerheid vermeld kunnen worden; in zo'n geval zal kunnen worden volstaan met een meer globale aanduiding van vertrek en aankomst en de vermelding dat deze op een later tijdstip nauwkeuriger zijn aan te geven.

Voor de goede orde zij vermeld dat de aanduiding van de plaatsen en tijden van vertrek en aankomst uiteraard betrekking heeft op het onderdeel «vervoer». Indien de reisovereenkomst niet het vervoer maar wel het verblijf omvat, zal een beschrijving van de route naar de verblijfsplaats(en) moeten worden gegeven; dat is neergelegd in artikel 4, onderdeel c.

Onderdeel b

Ook bij dit onderdeel spreken de meeste aspecten voor zichzelf. Indien het reispakket verblijf omvat – en dat zal in verreweg de meeste gevallen zo zijn – zal de verblijfsperiode en de plaats van verblijf moeten worden vermeld, en indien sprake is van meer plaatsen van verblijf deze alle. Ook de accommodatie zal moeten worden vermeld met een aanduiding van de kenmerken (bij voorbeeld: hotel, appartement o.i.d.) en eventueel de categorie daarvan. De wijze waarop de categorie van de accommodatie moet worden aangeduid is in beginsel ter keuze van de reisorganisator. Van belang is dat de aanduiding zodanig is dat de potentiële reiziger zich een zo goed mogelijk beeld kan vormen van de kwaliteit, het comfort en dergelijke. Naast deze vrije categorie-aanduiding is voor één situatie echter, in aansluiting op de richtlijn, een bepaalde aanduiding van de categorie voorgeschreven. Indien de accommodatie is gelegen in een Lid-Staat van de Europese Gemeenschappen, die een wettelijk systeem van classificatie kent, zal in ieder geval – zo nodig naast de eigen categorie-aanduiding – de desbetreffende nationale classificatie moeten worden vermeld. Op die wijze wordt bevorderd dat de potentiële reiziger die een reis naar een bepaald land van de Europese Gemeenschappen overweegt, een verantwoorde vergelijking kan maken met aanbiedingen van andere – bijvoorbeeld in een andere Lid-Staat gevestigde – reisorganisatoren.

Doordat de inbegrepen maaltijden zijn opgenomen als punt 4° van onderdeel b (verblijf) wordt overigens aangesloten bij de systematiek van artikel 1, eerste lid, onderdeel b, van Titel 7A. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen vervoer, verblijf en andere **niet met vervoer of verblijf verband houdende** diensten. Een inbegrepen maaltijd houdt verband met het verblijf en moet derhalve niet worden beschouwd als een op zichzelf staande toeristische dienst. Dat betekent dat indien een overeenkomst alleen verblijf en bij dat verblijf horende maaltijden inhoudt, deze van de wet is, want daarvoor is nodig dat deze ten minste twee op zichzelf staande diensten omvat.

Onderdeel c

In dit onderdeel wordt gesproken over de andere toeristische diensten die een significant deel van de reis uitmaken. Hiermee is aangesloten bij de tekst van artikel 1 van Titel 7A, die op zijn beurt weer aansluit bij de tekst van de richtlijn. Zoals ook in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel (22 506) is aangegeven, kan ervan worden uitgegaan dat de richtlijn beoogt aan te geven dat het om een zelfstandige dienst moet gaan. Voldoende is dat de reisorganisator een zelfstandige toeristische dienst toezegt die geen verband houdt met vervoer of verblijf. Gedacht kan worden aan vooraf in de reisovereenkomst vastgelegde excursies, het vooraf geregelde gebruik van skiliften, berggidsen, diepzeeduikappa-

ratuur en dergelijke. Het moet uitdrukkelijk gaan om toeristische diensten. Voor de volledigheid zij erop gewezen dat diensten die ter plaatse op het vakantie-adres worden aangeboden en waarover niet vooraf iets is overeengekomen, geen dienst in de hierbedoelde zin vormen.

Onderdeel d

Dit onderdeel is opgenomen met het oog op reizen waarbij de reisorganisator als eis stelt dat er een bepaalde minimale inschrijving plaatsvindt; bij minder inschrijvingen kan hij bepalen dat de reis geen doorgang vindt. Voor zulke gevallen schrijft de richtlijn voor dat in de overeenkomst het minimumaantal personen wordt vermeld en de uiterste datum waarop de reiziger bij annulering wegens ontbreken van dat aantal wordt ingelicht.

Artikelen 3 en 4

In deze artikelen zijn de voor de hand liggende gegevens vermeld die de reisorganisator vóór de aanvang van de reis moet verstrekken. Het gaat hier dus om gegevens die niet in de prospectus of andere publikatie vermeld hoeven te worden maar die wel voor de aanvang van de reis, en op die reis toegespitst, verstrekt moeten worden. In verreweg de meeste gevallen zal volstaan kunnen worden met het verstrekken van de gegevens aan degene die de reisovereenkomst sluit.

Artikel 3 betreft de gegevens die altijd moeten worden verstrekt, en behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 4 betreft de gegevens die verstrekt moeten worden afhankelijk van de samenstelling van het pakket. De onderdelen a en b zijn van toepassing op vervoer, de onderdelen c en d op verblijf. De omvang en gedetailleerdheid van de informatie hangt sterk af van de reis in kwestie. Onderdeel b spreekt over «informatie over de door de reiziger in het vervoermiddel in te nemen plaats»; de richtlijn noemt als voorbeelden een hut of slaapplek op een schip of een couchette of slaapwagen in een trein. Ook andere voorbeelden zijn uiteraard denkbaar. De beschrijving van de route naar de verblijfsplaats(en), genoemd in onderdeel c, is van belang als de reisovereenkomst niet ook het vervoer daarheen omvat. In dat geval zal, onder meer afhankelijk van de ligging van de accommodatie, een meer of minder uitgewerkte routebeschrijving moeten worden verstrekt.

Artikelen 5 en 6

Deze artikelen regelen de inwerkingtreding en de citeertitel van het besluit. De inwerkingtreding is rechtstreeks gekoppeld aan de datum van plaatsing in het Staatsblad, opdat het besluit zo spoedig mogelijk in werking kan treden.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
Y. C. M. T. van Rooy

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin